

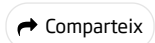
PANDÈMIA COVID-19

Crisis: què n'hem après i què no

Els experts avaluen si el sotrac postolímpic i la Gran Recessió donen pistes de la situació que ve

6 min. BARCELONA 15/03/2020 00:51

ALBERT MARTÍN / XAVIER GRAU DEL CERRO / ÀLEX FONT MANTÉ

Crisis: què n'hem après i què no

Ha arrencat com una crisi d'oferta però ja afecta la demanda. Està vinculada a l'evolució d'una pandèmia que ara per ara ha desbordat la majoria d governs de països avançats on ha arribat. No hi ha una vacuna encara. Per l'evolució exponencial de les víctimes i els contagis és una veritable fàt de titulars: primer cotagi, primera mort, primera empresa amb treballadors confinats, primer EROTO, sectors sencers obligats pel govern a abaixar persiana, escoles clausurades, teatres i cines tancats, la Lliga aturada, famosos que donen positiu... I com en els pitjors casos de les crisis més temudes, té un impacte directe en el dia a dia dels ciutadans; no és un problema d'elits econòmiques, sinó que impacta en la producció i l'organitz dels treballadors.

Potser la del coronavirus és una crisi de la qual no tenim precedents. Però en aquests últims trenta anys l'economia s'ha enfrontat a diferents xoc han deixat lliçons clares en uns quants sectors. Del desastre postolímpic fins a la Gran Recessió, aquí en teniu un recordatori.

El desastre postolímpic Protegir la veritat mai no havia estat tan important
L'economia espanyola és més prudent que abans de la crisi

Uneix-te ara <
<https://subscripcions.ara.cat>

L'any 1993 Espanya va viure una aguda crisi econòmica que va disparar l'atur i va obligar a devaluar fortament la pesseta. Com a exemple, l'any 1993 Seat va fer un ERO temporal que va afectar més d'11.000 treballadors.

Però la crisi causada pel coronavirus és una situació gens comparable, assegura el catedràtic emèrit de la UAB Josep Oliver. La crisi del 1993 i tam del 2008 van ser causades per un excés de crèdit i altres desequilibris, com el consum intern desbocat. Segons Oliver, ara l'economia és més obei des del 2013 el creixement ha sigut molt més equilibrat, amb una recuperació basada en el sector exterior i també el turisme, però amb un pes m més petit de la construcció, que s'acosta al 5% del PIB, a nivells de la mitjana dels països europeus.

"Hem fet bastant els deures", diu Oliver, i per això creu que es podrà sortir de la crisi del coronavirus "sense gaires ferides". "No serà comparable a Itàlia, on han arribat a aquesta situació amb una economia amb molts més desequilibris", explica.

Malson immobiliari

Els bancs han sigut molt més prudents des de l'última crisi

"La crisi actual no és comparable a la del 2008", explica José García Montalvo, catedràtic d'economia de la UPF. Llavors, diu, la causa va ser el sistei financer, que va fer esclatar la bombolla immobiliària. Ara la causa "és un factor exogen". "No hi ha un factor intrínsec dels bancs d'haver concedit crèdit sense criteri", que és el que va passar en l'anterior crisi.

De fet, García Montalvo creu que els bancs han après la lliçó. Això es demostra en la caiguda de les hipoteques l'any passat. "Tothom ho ha atribuït a la nova Llei Hipotecària -diu aquest expert- però la veritat és que la caiguda de les hipoteques és atribuïble al fet que amb les noves exigències que posen els bancs, poca gent és solvent". Pel que fa al crèdit promotor, que el 2008 també va ser un problema quan es va disparar la morositat, ara les exigències també són molt més altes. "En tot el que té a veure amb el sector immobiliari, la regulació és molt estricta", apunta el catedràtic. Per a García Montalvo, aquesta regulació més exigent, la prudència dels bancs i que les hipoteques, amb els tipus tan baixos, no són un bon negoci per entitats, el risc immobiliari ha baixat molt respecte al 2008, quan l'esclat de la bombolla es va iniciar per culpa de les denominades *subprime*, les hipoteques d'alt risc.

Segons García Montalvo, el problema ara pot arribar més pels crèdits al consum, que ha crescut els últims anys i que, si hi ha regulacions temporals d'ocupació o acomiadaments, "són els primers que es deixen de pagar, abans que la hipoteca", apunta.

L'abisme dels bancs

El deute de les famílies sí que està controlat ara

"Aquella crisi va ser fruit del que la Fed va anomenar *exuberància irracional*, el miratge del creixement immobiliari i de crèdit infinit", recorda un banquer que va viure l'esclat de la Gran Recessió en primera persona. Quan mira al present és optimista: "Hem après que les crisis globals fan un i terrible, que no hi ha fronteres que les aturin", una situació que assimila a l'actual.

Des del seu punt de vista, la Xina ha fet ara el que en el seu moment van fer els Estats Units parant la caiguda de Lehman Brothers: "Han fet el que calia, probablement perquè podien, perquè no és una democràcia".

L'economista Antón Costas afegeix algunes lliçons més que creu que hem après: "Les famílies no venen ara d'un sobreendeutament, estan en mi situació, tot i que les empreses encara estan sobreendeutades", explica. A més, creu que empreses, sindicats i bancs s'adonen ara que s'ha d'evitar tancament del crèdit que tant de mal va causar el 2008. "Hi ha consciència que cal evitar-lo", afirma. En el mateix sentit, creu que s'evitaran els acomiadaments massius i s'anirà a fórmules més toves, com les suspensions temporals de feina.

El bucle del dèficit públic

Les administracions afronten el repte en situació molt pitjor

La crisi iniciada el 2008 va començar sent financera però va acabar portant les finances públiques de molts països fins al precipici: alguns d'ells hi caure i tot, i van necessitar rescats perquè no podien pagar els sous dels funcionaris i mantenir els serveis bàsics.

Se suposava que allò hauria deixat alguna lliçó. El 2012 Joaquín Almunia (aleshores vicepresident de la Comissió Europea) sostenia que el trauma generat per la crisi era tan gran que els estats, les empreses i les famílies mai més es tornarien a endeutar tant. El pronòstic s'ha complert a mitg: el deute privat (el que tenen empreses i famílies) ha anat baixant... però el públic ha crescut, i el Covid-19 posarà a prova les finances públiques.

La crisi del 2008 va agafar Espanya amb superavit. Ara està amb un dèficit estructural del 2%. És a dir, que cada any s'ha de pagar més de 20.000 milions del que ingressa. Com es taparan els forats econòmics del coronavirus? Amb més dèficit i deute (que ja és del 100% del PIB). Permet que la Comissió Europea suavitzï les regles d'estabilitat i permeti que els països se saltin els límits, tot això farà créixer el dèficit", explica el catedràtic Joan Tugores. "Hauràs d'emetre deute i l'hauràs de col·locar", afegeix. El que és segur és que ara no tenim el marge que teníem el 2008 per gastar. Dot anys després, no hem tornat els comptes públics a la sanejada situació que teníem llavors.

3 ARTICLES
 Protegir la veritat mai no havia estat tan important
 Subscriu-te al periodisme lliure

Un repte gran
 (https://subscripcions.ara)

Protegir la veritat
 mai no havia estat
 tan important.

(https://recursos.ara.cat/cs/c/?cta_guid=d7047c

9879-40ce-9d09-8a7147c389c2&placement_guid=737b59b7-178f-437e-9875-b6782995f38e&portal_id=3465744&canon=https%3A%2F%2Fwww.ara.cat%2Feconomia%2FCrisis-que-hem-apres-no-ecoomica-social-sanitaria-desigualtats-covid-19-coronavirus_0_2417158284.html&redirect_url=APefjPpEeDPVoOMUK86Ws7NT59CZvqtNPPzaptFcGSCttAYEADAELMaK400xd_9gNDq_3cQuGjCGjx87B8XB0OR9A8vrvVNFyhDpntLx-eDbgTOC6t4pcqwrjaqG7unw2FCWbbchugcX2wkkrsnBnQ1-7_gr--